

## KUUNTELEVAA KESKUSTELUA PROFEETOISTA JA PROFETIASTA

Tiistaina 15.3. kokoontuivat Abrahamin lapset eli joukko kolmen abrahamilaisen uskonnon edustajia Kirkkohallituksen tiloihin Helsinkiin lukemaan ja tutustumaan toistensa pyhiin teksteihin. Tapaamisilla on jo taustaa, sillä kyseinen kokoontumiskerta oli kahdeksas. Kuusi kertaa on nyt kokoonnuttu *Kirjoitusten* äärellä nimenomaan *kuuntelevan keskustelun* (engl. *Scriptural Reasoning*) merkeissä. Tarkoituksena tässä uskontodialogin tavassa on perehtyä toistemme pyhiin kirjoituksiin niin, että jokaisen uskonnon edustaja on valinnut yhden tekstin, joka luetaan ja jonka pohjalta sitten käydään keskustelua – usein toisten uskontojen edustajien kysymysten kautta. Näin opitaan tuntemaan toista uskontoa paremmin ruohonjuuritasolla ilman suuren suurta teoretisointeja ja pitkiä, akateemisia esityksiä. Tällä kertaa oli imaami **Anas Hajjarin** ehdotuksesta valittu teemaksi *profeetta ja profetia*. Mitä juutalaisten, kristittyjen ja muslimien pyhissä kirjoituksissa kerrotaan profeetoista ja profetiasta ja profetoimisesta? Uusi avaus kokoontumisiin tuli, kun islamia oli edustamassa myös shiia-yhteisön imaami **Abbas Bahmanpour**.

Juutalaisten pyhiin kirjoituksiin sekalaista seurakuntaa tutustutti Helsingin juutalaisen koulun opettaja **Daniel Weintraub** mukanaan juutalainen oppilasedustaja, joka oli paikalla osana lukion uskonnon kurssia. Weintraub löi *Tanakhista* (kristittyjen *Vanha testamentti*) pöytään profetiaa käsittelevän täyskäden. Aihe oli innoittanut etsimään enemmän kuin yhden tekstin. Esimerkkeinä olivat **Abraham** (1. Moos. 18:1–15), **Samuel** (1. Sam. 1:1–20) ja **Daavid** (1. Sam. 16:1–13) profeettoina, jotka ovat paitsi profeettoja myös profetian täyttymyksiä. Weintraubin mukaan juutalaiset korostavat, että profeetat ovat vain ihmisiä ja Jumalan sanan toistajia ja levittäjiä – eivät niinkään ihmetekojen tekijöitä. Ihmeekin tapahtuvat profeetan *kautta*, ei niin että profeetta itse olisi ihmeidentekijä. Profeetan ei tarvitse tehdä ihmeitä ollakseen profeetta. Konkretian lisäksi *Tanakhista* löytyy muunkinlaisia tekstejä. Tällaisena Weintraub nosti esiin profeetta **Hesekielin** abstraktin profetian Hesekielin kirjan ensimmäisestä luvusta. Näiden tekstien äärellä pohdittiin myös profetian lakkaamista. Onko profetia jäänyt *Tanakhin* lehdille? Weintraub vastasi tähän vertauksella. Kun pieni lapsi syntyy, häntä syötetään ja autetaan, sitten kehoitetaan syömään. Lopulta lapsi osaa huolehtia itse itsestään. Samanlainen kaari löytyy myös profetian ilmiöstä.

Paavalin teologiasta väitöskirjaa valmisteleva TM **Marika Pulkkinen** esitti kristittyjen näkökulman profetiaan Uudesta testamentista, apostoli **Paavalin** hankalahkosta tekstistä 1. Korinttilaiskirjeen 14. luvusta. Teksti herätti paljon keskustelua niin puhumisesta ”taivaallisilla kielillä” kuin profetoimisesta. Pulkkinen itse totesi, että UT:n moninaisuudesta olisi voinut valita myös toisenlaisia näkökulmia tarjoavan tekstin. 1 Korinttilaiskirjeen sanoista on pääteltävissä, että kuka tahansa on kykenevä profetoimaan ja tavoittelemaan profetoimisen lahjaa. Tulokinnassa on otettava huomioon myös tilanne, johon kirje on lähetetty. Bahmanpour kysyi, että mitä profetoimisella kyseisessä tekstipätkässä oikeastaan tarkoitetaan. Pulkkinen vastasi, että Jumalan viestin välittämistä, joskaan ei elinikäisessä tehtävässä. Piispa **Kaarlo Kalliala** totesi myös kyseessä olevan enemmänkin lahja kuin tehtävä tai nimike. 1. Kor. 14:3 puhuu siitä, että tarkoituksena on kehottaa, rakentaa ja lohduttaa seurakuntaa. Lahja on aika- ja tilannesidonnainen. **Pekka Lindqvist** lisäsi, että profetian tehtävä on oikeastaan selittää jo aiemmin kerrottua.

Suomen islamilaisen neuvoston puheenjohtaja, sunni-islamia edustava Anas Hajjar tutustutti läsnäolijat islamilaiseen näkökulmaan profetiasta ja profeetasta. Paino hänen teksteissään oli pääasiassa profeetan ominaisuuksissa ja valinnoissa. Myös Hajjar esitti omanlaisensa värisuoran, sillä hänkin oli valinnut yhden sijaan muutamia aihetta käsitteleviä tekstejä. Hajjar kertoi, että profeetat luetellaan *haditheissa* eli islamin perimätiedossa. Viimeinen profeetoista on **Muhammad**. Profeetan valitsee Jumala, eikä kukaan muu (*Al-Anam* 124). Koraani on ilmoituksena täydellinen ja suuri ihme, profetian täyttymys (esimerkiksi *Isra'* 88). Keskustelussa pohdittiin, miksi Jumala ei ilmoita itsestään ihmisten sijaan enkeleiden välityksellä. Vastaus on, että enkeleiden tullessa ihmiset olisivat hurmoksessa eivätkä välittäisi sanomasta. Ilmoituksen välittäjän on pakko olla ihminen,

jotta hän puhuisi ymmärrettävällä tavalla ja häntä ymmärrettäisiin.

Keskustelussa kysyttiin mm. onko islamissa – kun Muhammadin ajatellaan olevan profeettojen sinetti – mahdollista kutsua profeetaksi henkilöä, joka sanoo profeetallisen sanan. Hajjar totesi, että täytyy tehdä ero inspiroidun ihmisen ja profeetan välillä. Oma kysymykseni oli: ”Mistä tietää, mikä on oikeaa ja Jumalalta tullutta inspiraatiota?” Aiheesta oli jo puhuttu Paavalin tekstiä käsiteltäessä. Hajjar totesi inspiraation olevan ikään kuin oivallusta. Sen tunnistaa oikeaksi siitä, että se ei ole ristiriidassa Koraanin kanssa. Jumala tietää salatut ja voi antaa näkyjä, jotka ovat osa ilmoitusta. Mutta islamin piirissä sellaista henkilöä ei kutsuta profeetaksi. Bahmanpour totesi lisäksi profetian tai ilmoituksen varmuudesta, että Jumala ilmoittaa kätkeyt sille profeetalle tai lähettiläälle, johon on tyytyväinen. Ideana on, että jos Jumala valitsee lähettilään, hän myös varmistaa, että tämä saa ilmoituksen täydessä muodossa eikä vääristä sanomaa.

Mitä tapaamisesta jäi käteen? Omat havaintoni ovat seuraavanlaisia: Kaikki kolme abrahamilaista uskontoa näkevät *ilmoituksen olevan päättynyt*. Weintraubin näkökulma täysi-ikäisestä, itsestään huolehtivasta ihmisestä voi muutettavat muuttaen kuvata myös kristittyä ja islamilaista näkökulmaa. Islamin näkökulmasta, Bahmanpourin viimeiseen kommenttiin viitaten, ilmoitus tuli täydelliseksi Koraanissa, joka on profeetallinen ihme. Jumala varmisti, että sanoma pitää. Kristittyjen näkökulmasta Jumala varmisti sanoman pitävyyden tulella itse ihmiseksi ja ihmisen käsitettäväksi. Jeesus ilmoittaa kristitylle elämällään ja kärsimyksellään myös Jumalan olemuksen. Juutalaisesta näkökulmasta ilmoitus tuli valmiiksi jo Tanakhin aikana eikä sen jälkeen odoteta mitään sinänsä uutta ilmoitusta. Toisaalta etenkin islamin ja kristinuskon piirissä voidaan puhua jonkin sortin inspiraatiosta tai inspiroitumisesta. Kristityt voivat nimittää sitä profetiaksi – kuitenkin erottaen siitä Vanhan testamentin profeetat – ja muslimit taas tekevät jyrkän eron profetian/profeetan ja inspiraation/inspiroidun kesken. Molemmissa on kuitenkin kyse kärjistetyksi yksinkertaistaen oivalluksesta, joka ei saa sotia jo ilmoitettua ilmoitusta vastaan.

Kuunteleva keskustelu kirjoitusten äärellä on oiva ja erinomainen tapa tutustua toisiin uskontoihin – erityisesti ruohonjuuritasolla. Norsunluutornin esimerkki varmasti kalpenee, kun tavalliset kristityt, juutalaiset ja muslimit kokoontuvat yhteen kahvi- tai teekupposen äärelle ja lukevat toistensa pyhiä kirjoituksia samalta viivalta ilman suuren suuria titteleitä ja komiteoiden kokoonkutsumisia.

Mukana edellä mainittujen lisäksi olivat **Elisabet Elo, Kaarlo Yrttiaho, Hanna Rissanen, Raimo Hakola, Anu Heikkinen, Anni Maria Laato, Risto Jukko ja Helena Haataja.**

Kirjoittaja **Topias Tanskanen** (teol. yo.) on Vanhan testamentin eksegetiikan opiskelija Åbo Akademiasta.